

Ramverk för det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå

Syftet med utbildningen inom skolväsendet är, enligt skollagen¹, att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Huvudmannens ansvar

Ett systematiskt kvalitetsarbete ska, enligt skollagen², genomföras både på huvudmannanivå och på enhetsnivå. Huvudmannens ansvar innebär bland annat att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten, så att de nationella målen kan uppfyllas.³

Syfte och struktur

Huvudmannen utvecklar ett ramverk för det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med ramverket är att skapa strukturer och systematik för huvudmannens arbete med att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar⁴.

Ramverket utgår ifrån skollagens inledande sju kapitel. Figur 1 visar årshjulet, som innefattar uppföljning i form av rapporter, promemorior och kvalitetsdialoger.

¹ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 1 kap 4 §

² SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 3 §

³ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 2 kap 8 §

⁴ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 3, 4 och 5

Figur 1. Årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå

Rapporter

Huvudmannens uppdrag följs upp och utvärderas i fem rapporter skrivna per skolform. Utgångspunkt är skollagens kapitel med kopplingar till läroplanernas inledande kapitel och de kommunala målområdena. Tre rapporter följer ett kapitel i skollagen vardera (kapitel 3-5) medan kapitel 6 ingår i rapporten *Trygghet och studiero*. Skolans likvärdighetsuppdrag och elevhälsans arbete följs upp och utvärderas i rapporten *Likvärdighet och elevhälsa*. Övergångsarbetet avslutningsvis följs upp i en separat rapport.

Promemorior

Rapporterna kompletteras med två promemorior (PM) varav ett behandlar genomströmning och ett frånvaro och avbrott.

Kvalitetsdialoger

Vid tre tillfällen per år arrangeras kvalitetsdialog mellan nämnden och representanter för verksamheterna. Kvalitetsdialogerna följer skolformerna. Introduktionsprogrammen lyfts på samma kvalitetsdialog som gymnasiesärskolan utifrån logiken att det inom dessa verksamheter används andra indikatorer än betyg för att mäta elevernas kunskapsutveckling.

Centrala begrepp i det systematiska kvalitetsarbetet

I målsättningarna för samtliga skolformer är begreppen likvärdighet, kvalitet samt utveckling och lärande centrala. I Skolverkets förslag till nationella målsättningar, i enlighet med regeringsuppdrag om *Insatser för ökad kvalitet och likvärdighet*⁵, är dessa tre begrepp fokuserade.

Skolverket beskriver att *kvalitet* i utbildningen hänger samman med hur väl verksamheterna uppfyller uppsatta mål och svarar mot nationella krav och riktlinjer i skollag och läroplaner. En verksamhet med hög kvalitet kännetecknas dessutom av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån rådande förutsättningar.

Skolan ska vara *likvärdig* och alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet. Likvärdighet innefattar, enligt skollagen, att det finns lika tillgång till utbildning, att all utbildning håller hög kvalitet och att skolans genom sitt uppdrag kompenserar för skillnader i elevernas förutsättningar⁶.

Området utveckling och lärande inkluderar, i Skolverkets redovisning av nationella målsättningar⁷, elevernas kunskapsutveckling och de vuxna elevernas kompetensutveckling i enlighet med skollagens syfte för de olika skolformerna. I begreppet ryms även utveckling och lärande kopplat till det demokratiska uppdraget samt frågor som rör värdegrund och hälsa.

⁵ Utbildningsdepartementet (U2018/02652 (delvis) U2021/03837) *Uppdrag till Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolforskningsinstitutet om insatser för ökad kvalitet och likvärdighet.*

⁶ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

⁷ Skolverket (2022). *Insatser för ökad kvalitet och likvärdighet U2018/02652 (delvis) U2021/03837. Redovisning av nationella målsättningar samt delredovisning av delmål, indikatorer, framgångsfaktorer och analysunderlag.*

Innehåll i rapporter, promemorior och kvalitetsdialoger

Nedan beskrivs kortfattat innehållet i respektive del i huvudmannens ramverk för det systematiska kvalitetsarbetet.

Kvalitetsrapport: Elevers utveckling mot målen

Kvalitetsrapport: *Elevers utveckling mot målen*, utgår från skollagens 3 kapitel och utvärderar nämndens arbete med kommunfullmäktigemålen inom målområdet *Utbildning och arbete*. Målen kopplas till nämndens aktiva arbete med att en större andel elever fullföljer en gymnasieutbildning inom fyra år, att en större andel ungdomar arbetar eller studerar och att andelen Malmöbor som är självförsörjande ökar.

Det skrivs en kvalitetsrapport per skolform och år. Kvalitetsrapporterna för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan följer läsåret medan kvalitetsrapporten för vuxenutbildningen följer kalenderåret.

I rapporterna följs elevernas kunskapsutveckling och de vuxna elevernas kompetensutveckling i enlighet med skollagens syfte för de olika skolformerna. I rapporterna ingår att följa upp måluppfyllelsen, verksamheternas arbete med lednings och stimulans⁸, elev och vårdnadshavares löpande information om elevens utveckling⁹, elevens tillgång till extra anpassningar¹⁰ och/eller särskilt stöd¹¹ samt verksamheternas arbete med åtgärdsprogram¹².

Rapport: Kvalitet och inflytande

Rapport: *Kvalitet och inflytande*, utgår från skollagens 4 kapitel och fokuseras på verksamheternas demokratiuppdrag med tydliga kopplingar till elevers delaktighet och värdegrundsfrågor.

I rapporten ingår att följa upp utbildningen utformning i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheterna¹³.

⁸ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kap 2 §

⁹ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kap 3 §

¹⁰ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kap 5 §

¹¹ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kap 5 och 7 §§

¹² SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kap 9 §

¹³ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 1 kap 5 §

Skolans demokratiska uppdrag består av tre delar: *om*, *genom* och *för*¹⁴.

Undervisningen ska bidra till att barn och elever tillägnar sig kunskaper *om* och förmågor att agera i ett demokratiskt samhälle, demokrati ska utövas *genom* delaktighet¹⁵ och inflytande¹⁶, och elever ska ges möjlighet att utveckla förmågor *för* att kunna bli samhällsmedborgare, som kan agera aktivt och informerat i en demokrati. Rapporten följer också upp i vilken mån elevföreträdare och övriga elever ska ges tillfälle att under skoltid behandla frågor av gemensamt intresse¹⁷.

Rapport: Trygghet och studiero

Kvalitetsrapport: *Trygghet och studiero*, utgår från skollagens 5 kapitel och utvärderar nämndens arbete med kommunfullmäktigemålen inom målområdet *Trygghet och delaktighet*. Rapporten följer upp verksamheternas arbete med att öka tryggheten för elever, att öka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer i ungas olika livsmiljöer samt att möjliggöra ökad integration, delaktighet och social sammanhållning genom ett särskilt fokus på det svenska språket. Målen i Malmö stads budget kopplas explicit till Agenda 2030 och de sjutton globala målen.

Rapporten innehåller avsnitt om kränkningar, om diskrimineringsgrunderna, om arbetet med de fem minoritetsgrupperna och arbetet mot hedersförtryck samt följer upp huvudmannens ansvar i förhållande till skollagens 6 kapitel. I rapporten ingår att följa upp att utbildningen förmedlat och förankrat respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och att verksamheterna har möjliggjort för elever att inhämta och utveckla kunskaper och värden¹⁸.

Vidare utvärderar rapporten i vilken mån utbildningens utformats på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero¹⁹, att det finns ordningsregler, som följs upp, för varje verksamhet vilka utarbetats under medverkan av eleverna²⁰ samt i vilken omfattning det

¹⁴ Alerby, E. & Bergmark, U. (2019). *Elevernas delaktighet och inflytande: vad är det och varför är det viktigt?* Hämtad från: V1_1-GY_01A_01_Elevernas.docx (skolverket.se).

¹⁵ Unicef (2009). *Barnkonventionen. FN:s konvention om barnets rättigheter*.

¹⁶ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 9 §

¹⁷ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 4 kap 10 §

¹⁸ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 1 kap 4 §

¹⁹ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 5 kap 3 §

²⁰ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 5 kap 5 §

skett avstängningar²¹. Rapporten innehåller även avsnitt om verksamheternas åtgärder mot kränkande behandling och en utvärdering av verksamheternas målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever²².

Rapport: Likvärdighet och elevhälsa

Kvalitetsrapport: *Likvärdighet och elevhälsa*, utgår från skollagens kapitel 1 och 2, och utvärderar nämndens kompensatoriska uppdrag.

Rapporten fokuserar på huvudmannen ansvar för lika tillgång till utbildning²³, likvärdig utbildning²⁴ och att verksamheterna har kompenserat för de skillnader av olika slag som kan finnas i elevernas bakgrund och förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

I rapporten utvärderas elevhälsans arbete och omfattning²⁵, att elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande, så att elevernas utveckling mot utbildningens mål stöds. Rapporten utvärderar verksamheternas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses och att det sker kontinuerlig professionsutveckling utifrån elevernas och verksamheternas behov.

Rapport: Övergångar

Kvalitetsrapport: *Övergångar*, utgår från skollagens kapitel 2 och 3 och fokuserar på Malmö stads arbete med övergångar mellan och inom skolformer.

I rapporten utvärderas i vilken mån övergångsarbetet har bidragit till att eleven kunnat gå igenom sin utbildning utan hinder och att verksamheterna i sitt arbete underlättat övergången för eleven från en skolform till en annan²⁶.

I rapporten utvärderas det kommunala aktivitetsansvarets (KAA-UngMalmö) uppdrag²⁷ samt studie- och yrkesutbildarnas roll och funktion i övergångsarbetet²⁸.

²¹ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 5 kap 17 §

²² SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 6 kap

²³ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 1 kap 8 §

²⁴ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 1 kap 9 §

²⁵ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 2 kap 25 och 26 §§

²⁶ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 3 kapitel 12 j §

²⁷ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 29 kapitlet 9 §

²⁸ SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. 2 kap 29 och 30 §§

PM: Genomströmning

Det skrivs en promemoria per skolform och år. Promemorian (PM) behandlar genomströmning och kopplas till indikatorerna i Skolverkets regeringsuppdrag²⁹.

PM. Avbrott

Det skrivs en promemoria per skolform och år. Promemorian (PM) behandlar frånvaro och avbrott och kopplas till indikatorerna i Skolverkets regeringsuppdrag³⁰.

Kvalitetsdialog: Utveckling och lärande

Vid tre tillfällen per år arrangeras kvalitetsdialog mellan nämnden och representanter för verksamheterna. Kvalitetsdialogerna följer skolformerna. Vid kvalitetsdialogerna fokuseras innehållet i huvudmannens kvalitetsrapport för aktuell skolform.

Dialogerna utgår från elevernas kunskapsutveckling, skolans demokratiska uppdrag samt frågor som rör värdegrund och hälsa. När utveckling och lärande ställs i centrum kan frågor som rör måluppfyllelse och kunskapsresultat och hur dessa hänger samman med frågor om likvärdighet och kvalitet adresseras³¹.

²⁹ Skolverket (2020). *Redovisning av uppdrag till skolmyndigheterna om kvalitet och likvärdighet*, (U2020/00734/S).

³⁰ Skolverket (2020). *Redovisning av uppdrag till skolmyndigheterna om kvalitet och likvärdighet*, (U2020/00734/S).

³¹ Skolverket (2022). *Insatser för ökad kvalitet och likvärdighet U2018/02652 (delvis) U2021/03837. Redovisning av nationella målsättningar samt delredovisning av delmål, indikatorer, framgångsfaktorer och analysunderlag*